

prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.

Újezd 42

Praha 1

Ústav pro českou literaturu AV ČR

Na Florenci 3

Praha 1

janousek@ucl.cas.cz

Markéta S. Kaňková: Lars von Trier na českých jevištích: fenomén divadelních přepisů filmových děl

posudek školitele

Markéta Kaňková si za téma své diplomové práce vybrala zajímavý, relativně nový a naší divadelní vědou dosud minimálně prozkoumaný jev. Problém divadelního přepisu filmového díla se přitom rozhodla zkoumat na příkladu konkrétního filmového tvůrce a série českých divadelních inscenací inspirovaných jeho filmy. Tato volba byla z mého pohledu rozumná, a to jak co do rozhodnutí pro účely diplomové práce omezit nabízející se rozmanitý až nepřehledný materiál, tak i co do volby konkrétního jména. Dán Lars von Trier je nepochybně výrazným filmovým režisérem a jeho filmová díla mají zjevně pro české, ale i světové divadelníky svoji velkou přitažlivost.

První část práce Markéty Kaňkové je věnována teoretickému vymezení pojmů, s nimiž bude pracovat, tedy problematice divadelního textu a dramatu, divadelní adaptace a dramatisace, jakož i problematice vztahu mezi filmovým scénářem a dramatickým textem. Kaňková není svým naturelem vyhraněná teoretička, přesto se seznámila se všemi dosavadními teoretickými pracemi na dané téma a se zdarem z terminologického a názorového chaosu, který v této oblasti dnes panuje, vyjmula to, co metodologicky potřebovala pro následující analýzy a interpretace.

Ty se počínají funkčním výkladem osobnosti Larse von Triera a přehledem jeho filmových scénářů a filmů, jakož i zajímavými úvahami o tom, čím je jeho filmová poetika blízká divadlu a dramatu a proč tedy divadelníky přitahuje. Klíčová část práce je pak věnována rozboru dramatických textů, které se staly podkladem pro české inscenace vzniklé na základě čtyř filmů: *Prolomit vlny*, *Idioti*, *Dogville* a *Kdo je tady ředitel?*

Každý z těchto čtyř rozborů se začíná kapitolou věnovanou výchozímu filmu, respektive filmovému scénáři. Poté následuje vlastní těžiště práce: detailní, zaujatá a přesvědčivá komparace těchto scénářů s dramatickými texty, které vznikly na jeho základě a které výchozí látku všelijak upravují a posunují. Poslední část jednotlivých rozborů se pak

věnuje konkretizacím těchto textů režiséry v jednotlivých českých inscenacích. Jakkoli opakování tohoto postupu v jednotlivých částech může působit stereotypně, v autorčině praktické realizaci se ukazuje jako velmi užitečné: otevírá prostor pro postupné analýzy jednotlivých adaptačních kroků a s nimi souvisejících posunů věcných, tvarových, žánrových a významových. Výsledkem snažení Markéty Kaňkové tak je plastický obraz toho, jak si české divadlo filmy Larse von Triera uchopuje, jak s nimi nakládá a jak si je přisvojuje. A jakkoli se snažila o objektivní nadhled, v jejích výkladech je i jasná preference těch inscenačních přístupů, které míří k inspirativnějším formám divadla.

Na práci Markéty Kaňkové ovšem oceňují také to, že výsledný text vznikl na základě rozsáhlého a pracného materiálového průzkumu. Což je zjevné i příloh, obsahujících mimo jiné také rozsáhlý přehled jevištních adaptací filmových předloh v českých divadlech v letech 1989–2013. Což mohu brát jako příslib toho, že diplomantčin zájem o zvolené téma není touto prací ukončen a její průzkum fenoménu, jehož význam bude do budoucna nepochybně ještě narůstat, bude pokračovat.

S radostí proto doporučuji práci Markéty Kaňkové k obhajobě, a to s velmi pozitivním výsledkem, nejlépe se známkou výborně.

A handwritten signature in blue ink, reading "Pavel Janoušek". The signature is written in a cursive, flowing style.